

Löylyä lisää!

Alirvostettu ja muuttuva käsityöoppiaine peruskoulun käsityöopettajan taakkana. Miten käy käsityön?

Opettajien työssä jaksaminen on löytänyt tiensä otsikoihin jatkuvien muutosten myötä. Tutkimuksessa (Vehosmaa & Vilponen, 2018) selvitettiin käsityöopettajien työuupumuksen kokemusta työssään. Tutkimuksen mukaan joka viides käsityöopettaja on uupunut työssään, mitä voidaan pitää huolestuttavana. Vastanneiden sukupuolella ei ollut merkitystä työuupumuksen kokemuksen kanssa, vaikka aikaisemmat tutkimukset osoittavat, että naisopettajat kokevat selvästi enemmän uupumuksen tunnetta kuin miehet.

Opettajien työkokemuksella nähtiin olevan merkitystä työuupumuksen kokemisessa. Työuransa loppuvaiheessa olevat käsityöopettajat kokivat vähemmän uupumusta työssään kuin vastavalmistuneet tai työuransa alussa olevat käsityöopettajat. Mielenkiintoista ja samalla hälyttävää oli myös se, että vaikka opettajan ammatti koetaan usein kutsumusammattiksi, niin käsityön opettajat miettivät uranvaihtoa enemmän kuin itse ammatissa pysymistä.

Tutkimusaineisto kerättiin verkkopohjaisella kyselylomakkeella, joka lähetettiin TAO ry:n ja TOL ry:n jäsenille. Saimme vastauksia kattavasti eri puolilta Suomea. Tutkimukseen osallistui 153, joista miehiä 80, naisia 72 ja muu-sukupuolen edustajia 1.

Pohjana tutkimukselle toimi työuupumusta mittaava Maslach Burnout Inventory -mittari, joka pohjautuu Santavirran ym. (2001) tutkimukseen suomalaisen peruskoulun ja lukion opettajien työolosuhteista, työtyytyväisyydestä ja työssäjaksamisesta. Tutkimuksen kyselylomaketta käytetään yleisesti mittaamaan uupumusta kansainvälisesti. Sitä käytetään myös muilla tieteenaloilla, kuten lääketieteellisissä ja hoitoalan tutkimuksissa.

Vastausten perusteella sekä johtopäätöksenä tutkielmasta voidaan todeta, että joka viides käsityöopettaja kokee uupumusta. On huolestuttavaa huomata, että juuri alalle astuneet opettajat ovat selvästi kuormittuneempia. Näiden tulosten perusteella nuoria opettajia tulisi tukea uran alkuvaiheessa, jotta opettajat jaksaisivat jatkaa valitsemallaan alalla. Kouluorganisaatioissa tulisi huomioida se, että opettajat ovat valmiita ja yhä enemmän halukkaita vaihtamaan ammattiaan. Tästä syystä opettajille tulisi kehittää toimivia uupumuksen ennaltaehkäisykeinoja sekä -malleja, joilla saataisiin työuupumuksen oireet ehkäistyä jo hyvissä ajoin ennen niiden alkua.

Uusi opetussuunnitelma (POPS 2014) on saanut aikaan suuria muutoksia käsityöoppiaineessa. Muutokset ovat tapahtuneet niin oppiaineen sisällä kuin myös tuntijaon kohdalla. Enää käsityötunteja ei riitä joka koulun opettajalle ja samalla kaikilta käsityöopettajilta vaaditaan molempien kokonaisuuksien hallitsemista. Uudet tuntijaot ovat aiheuttaneet kouluissa myös sen, että käsityön valinnaistunnit ovat vähentyneet ja tunnit siirtyneet eri luokka-asteille. Käsityöopettajat ovat siis suuren muutoksen äärellä, joka aiheuttaa epävarmuutta ja samalla synnyttää ajatuksia ammatinvaihdosta. Hallitsenko uutta kokonaista käsityötä ja mikä on tulevaisuuden työnkuvani? Käsityöoppiaineen tulevaisuuden ja sen opetuksen voidaan nähdä olevan vaakalaudalla. Jos käsityöopettajat ovat työuupuneita, oppitunteja ei riitä kaikille opettajille ja halukkuus työtä kohtaan laskee, miten käy käsityöoppiaineelle. Käsityön opettajat ovat valmiita vaihtamaan alaa. Miten käy käsityön opetuksen?

Lisätietoja:

”Löylyä lisää! – Suomen käsityöopettajien työuupumuksen tila”

Vehosmaa, A. & Vilponen, J. 2018.

Pro gadu -tutkielma

Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos. Rauma

Pro gradu- tutkielman ohjaaja: Jaana Lepistö